

”Fier op/naar het
Westerkwartier”

MEMO

Aan: SO
Van: Ambtelijke werkgroep financiën
Onderwerp: Uitgangspunten belastingen en heffingen
d.d.: 31 oktober 2017

Inleiding

De subwerkgroep belastingen en tarieven heeft als opdracht het inventariseren van de verschillen tussen de gemeenten Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn en Winsum op het gebied van gemeentelijke belastingverordeningen en de daarbij behorende tarieven en het formuleren van harmonisatievoorstellen.

Het gaat hierbij om de volgende belastingen en heffingen: onroerende zaakbelasting (ozb), afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges, grafrechten, liggelden, marktgelden, reclamebelasting en forensenbelasting. Hierbij worden ook de beleidsregels meegenomen.

De eerste fase van de werkzaamheden van de werkgroep bestaat uit een inventarisatie van verschillen, formuleren van uitgangspunten en het benoemen van risico's. Bij het bepalen van de uitgangspunten richten we ons op de heffingsgrondslagen / maatstaven. Deze fase wordt met dit document afgerond zodat het SO en de stuurgroep de uitgangspunten kunnen vaststellen en voorleggen aan de raads werkgroep planning en control.

Uitwerking

We zijn gestart met het vaststellen van algemene uitgangspunten. Vervolgens zijn, na een inventarisatie van de verschillen, per belasting en heffing uitgangspunten opgesteld.

Algemeen

We streven naar bondige en heldere voorstellen. De herindeling is het geijkte moment om de tarieven op te schonen en te komen tot een vereenvoudigd en praktisch werkbaar overzicht. We gaan zoveel mogelijk uit van de modelverordening, die we pragmatisch invullen. We beperken het aantal heffingen en tarieven. Als een heffing of tarief maar in één van de herindelende gemeenten voorkomt dan nemen we het in beginsel niet over in de nieuwe gemeente Westerkwartier.

Het financiële uitgangspunt is dat de gemiddelde gewogen lastendruk voor de inwoners na de herindeling niet stijgt. Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing gaan we uit van een kostendekking van 100%.

Riolering

Voor de verordening rioolheffing geldt dat de verordeningen van de vijf gemeenten erg op elkaar lijken. De belangrijkste uitgangspunten waarbij een keuze moet worden gemaakt zijn:

- Belastingplichtige (eigenaar en/of gebruiker)
- Maatstaf van heffing (grootverbruikers betalen meer op basis van het waterverbruik)

Grootegast, Marum en Winsum heffen de rioolheffing van de eigenaar, Zuidhorn van de gebruiker. De heffing is een vast bedrag per perceel. Leek heft van de eigenaar (vast deel) en de gebruiker (gebruiksdeel).

Wij stellen voor te heffen van de eigenaar. Vier van de vijf gemeenten doen het al op deze manier en het is efficiënter door een fors lager aantal kwijtscheldingen en verminderingen in het lopende jaar. Voor de huurders in Zuidhorn betekent dit naar alle waarschijnlijkheid wel een huurverhoging. De eigenaar zal de rioolheffing door willen rekenen naar de gebruikers. (Dit kan overigens alleen bij nieuwe huurcontracten. De lopende contracten mogen slechts verhoogd worden met de maximale jaarlijkse huurstijging). Tenslotte heeft het heffen van de eigenaar t.o.v. de gebruiker het voordeel dat tevens heffing verschuldigd is bij leegstand.

Waar Grootegast, Marum, Winsum en Zuidhorn alleen een vast bedrag per perceel heffen, wordt dit in Leek vermeerderd met een gebruikersdeel voor grootverbruikers. Dit wordt geheven per m³ waterverbruik (vanaf een bepaalde hoeveelheid m³). Het voordeel hiervan is dat op deze wijze van "grootverbruikers" een hogere bijdrage wordt gevraagd wat door de werkgroep als rechtvaardig wordt gezien.

Een nadeel is dat het een bewerkelijk systeem is. Jaarlijks moet het waterverbruik opgevraagd worden bij het waterbedrijf. Daarnaast zijn er bedrijven die zelf een watervoorziening hebben (hiervan moet het waterverbruik jaarlijks worden opgevraagd), maar dit water wel op de riolering lozen en bedrijven die water van het waterbedrijf afnemen, maar dit niet allemaal op het riool lozen (zoals boeren, waarbij water wordt omgezet in melk). Hiervoor zijn uitzonderingen bedacht, zoals een extra watermeter of vrijstelling.

Wij stellen voor in deze situatie rechtvaardigheid boven eenvoud te laten gaan, door naast een vast bedrag voor de eigenaar tevens een gebruikersdeel voor grootverbruikers te gaan hanteren. Belangrijk daarbij is na te denken over een overgangssituatie. Er kan immers een situatie ontstaan waarbij grootverbruikers in plaats van circa € 300 per jaar meer dan € 15.000 per jaar gaan betalen (wellicht dat dit kan worden afgebakend tot een maximum bedrag). Dit zal zorgvuldig moeten worden gecommuniceerd.

Afvalstoffenheffing

Voor de verordening afvalstoffenheffing (en reinigingsheffing) geldt dat de verordeningen van de vijf gemeenten op elkaar lijken. Alle gemeenten heffen een vast bedrag per perceel en een variabel bedrag per container. Grootegast, Marum en Leek hebben het meest overeenkomstige verordeningen. Zuidhorn wijkt hier vanaf. De tekst in de verordening van Winsum wijkt op sommige punten ook af ten opzichte van de Westerkwartiergemeenten, maar komt inhoudelijk gezien in grote lijnen wel overeen. Een belangrijk verschil is dat Zuidhorn als enige in 2017 geen reinigingsheffing heft. In het verleden had Zuidhorn deze heffing wél. We stellen voor dat de gemeente Westerkwartier wel reinigingsheffing heft. Verschillen doen zich voor in de termijnen en in de tarieven, vooral Winsum heeft afwijkende tarieven. In Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn zijn de tarieven voor groen en grijs afval gelijk. In Winsum is het tarief voor groen veel lager dan dat voor grijs afval. We stellen voor dat de tarieven voor grijs en groen afval gelijk zijn. Hiermee verwachten we de vervuiling van groen afval te minimaliseren. Tenslotte moet beslist worden of de kilo's per half jaar worden afgerekend (bijv. Grootegast) of per jaar achteraf (bijv. Leek en Marum).

Leges

Leges zijn vergoedingen voor door de overheid geleverde individuele diensten. De grondslag hiervoor is gelegen in artikel 229 Gemeentewet. Hierin is bepaald dat het gemeentebestuur diensten verstrekt, dat de financiële positie van de aanvrager geen rol mag spelen bij het bepalen van de hoogte van de leges en dat de kostendekking maximaal 100% mag zijn. Naar aanleiding van een inventarisatie van Titel 2 van de tarieventabellen (Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning) van de gemeenten Grootegast, Leek, Marum, Winsum en Zuidhorn, valt te zeggen dat circa 90% van de bepalingen eensluidend zijn. Een aantal hierin opgenomen bepalingen is in het verre verleden eens

opgenomen (vaak een uitzondering) en is een eigen leven gaan leiden. Deze willen we laten vervallen.

Een aantal gemeenten heeft bij bepaalde diensten extra bepalingen opgenomen met extra tariefklassen. Gestreefd wordt naar het schrappen van extra bepalingen met tarieven, zodat de tarieventabel weer praktisch werkbaar wordt en leidt tot meer duidelijkheid en minder discussie.

OZB

Grondslag van de OZB is in Nederland de WOZ-waarde. Voor de ozb-verordening geldt dat de verordeningen van de vijf gemeenten op elkaar lijken. Verschillen doen zich voor bij de vrijstellingen. Een groot deel van de vrijstellingen komt overeen, maar sommige zijn gemeentespecifiek.

Andere verschillen treden op bij de termijnen, tarieven en de minimumbedragen waaronder geen invordering plaatsvindt.

Samengevat

De huidige verordeningen komen voor een groot deel overeen. Dat zal nog sterker zijn als we ons uitgangspunt van bondige voorstellen gebaseerd op de modelverordening invullen.

We stellen de volgende grondslagen voor:

- voor de riolering een vast bedrag per perceel voor de eigenaar voor, aangevuld met een gebruikersdeel voor grootverbruikers.
- voor afvalstoffenheffing een vast bedrag per perceel en een variabel bedrag per container.
- voor leges een beperkte lijst met tarieven voor geleverde diensten.

De grondslag voor de OZB is wettelijk voorgeschreven de WOZ-waarde.

Er zijn verschillen op het gebied van tarieven, minimumbedragen en termijnen. Om de tarieven te kunnen bepalen moet inzicht bestaan in de kosten. Dat inzicht ontstaat in 2018 als de begroting 2019 wordt opgesteld. Voor de minimumbedragen en de termijnen kunnen in een later stadium keuzes gemaakt worden.